

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z HISTORII – KLASA VIII

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca	
1. Wybuch II wojny światowej	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ datę: 1 IX 1939 ☐ żądania Hitlera wobec Polski ☐ cele wojny Niemiec przeciw Polsce <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ przedstawić okoliczności wybuchu II wojny światowej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ treść paktu Ribbentrop–Mołotow <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ pojęcie: pakt Ribbentrop–Mołotow <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ wyjaśnić przyczyny odmowy polskich polityków wobec żądań niemieckich 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ daty: III 1939, 23 VIII 1939 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ cele działań Hitlera i Stalina <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ przedstawić międzynarodowe położenie Polski latem 1939 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ dostrzec związek między charakterem działań zbrojnych a celami wojennymi sformułowanymi przez Hitlera 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ motywy działań i poglądów politycznych różnych państw europejskich przed wybuchem II wojny światowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ porównać stosunek sił armii polskiej i niemieckiej w początkowej fazie wojny obronnej
2. Wojna obronna Polski	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ daty: 1 IX – 5 X 1939, 17 IX 1939 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ pojęcie: wojna obronna (kampania wrześniowa) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ podać przykłady zbrodni dokonywanych przez wojska niemieckie w Polsce ☐ wskazać na mapie podział ziem polskich między Trzecią Rzesz a ZSRR 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ daty: 3 IX 1939, 28 IX 1939, 5 X 1939 ☐ daty kolejnych etapów wojny obronnej ☐ postać: majora Henryka Sucharskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ pojęcia: wojna błyskawiczna, wojna totalna, „dziwna wojna” <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ wyjaśnić cele działania Niemców w Polsce podczas wojny obronnej ☐ wyjaśnić postawę Francji i Anglii podczas wojny obronnej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ daty najważniejszych starć i bitew wojny obronnej ☐ postacie: kapitana Władysława Raginisa, generała Tadeusza Kutrzeby, generała Franciszka Kleeberga <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ pojęcie: czwarty rozbiór Polski <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ wyjaśnić na wybranych przykładach, na czym polegała bohaterska postawa żołnierza polskiego w czasie wojny obronnej ☐ wskazać na mapach ruchy wojsk polskich i niemieckich oraz wojsk radzieckich podczas wojny obronnej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ przedstawić okoliczności i skutki najazdu sowieckiego na Polskę 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ scharakteryzować różne postawy społeczeństwa polskiego wobec wojny ☐ przedstawić bilans wojny obronnej

3. Podboje Stalina i Hitlera

Uczeń zna:

- daty: 10 V 1940, VII – X 1940, 22 VI 1941

Uczeń rozumie:

- pojęcia: alianci, bitwa o Anglię, NKWD

Uczeń potrafi:

- wskazać na mapie najważniejsze wydarzenia związane z działaniami zbrojnymi w Europie Zachodniej w 1940 r.
- wskazać czynnik, który doprowadził do zakończenia wojny błyskawicznej na wschodzie

Uczeń zna:

- datę: IV 1940
- etapy ekspansji Stalina w Europie Wschodniej
- etapy ekspansji Hitlera w Europie Zachodniej

Uczeń potrafi:

- wskazać na mapie podział Francji dokonany przez Hitlera
- przedstawić straty poniesione przez ZSRR w pierwszych miesiącach wojny z Trzecią Rzeszą
- wskazać na mapie państwa współpracujące z Trzecią Rzeszą oraz tereny zajęte przez Niemców

Uczeń zna:

- daty: XI 1939 – III 1940, VI 1940, IV 1941, 22 VI 1940

Uczeń rozumie:

- pojęcia: wojna zimowa, linia Maginota
- przyczyny sukcesów militarnych Stalina i Hitlera na przełomie 1939 i 1940 r.

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować relacje między Trzecią Rzeszą i ZSRR w latach 1939–1941

Uczeń potrafi:

- przedstawić przebieg wojny zimowej
- przedstawić przebieg agresji Trzeciej Rzeszy na Danię i Norwegię, na Francję i na Wielką Brytanię oraz na Związek Radziecki
- wskazać na mapie zmiany terytorialne po wojnie zimowej

Uczeń potrafi:

- opowiedzieć o działaniach zbrojnych podjętych przez Włochy Mussoliniego

4. W okupowanej Europie

Uczeń zna:

- poglądy Hitlera na temat Słowian i Żydów
- miejsca, w których powstały największe obozy zagłady na ziemiach polskich

Uczeń rozumie:

- pojęcia: getto,

Uczeń zna:

- główne założenia ideologii nazizmu dotyczące podziału ludzkości na rasy
- przyczyny wybuchu powstania w getcie warszawskim

Uczeń rozumie:

Uczeń zna:

- daty: 1942, 19 IV 1943
- postać: Anny Frank
- przyczyny, które zadecydowały o wykorzystaniu ziem polskich jako miejsca eksterminacji Żydów

Uczeń rozumie:

- pojęcie: Żydowska Organizacja Bojowa (ŻOB)
- znaczenie stwierdzenia, że uczestnicy powstania chcieli „wybrać sposób umierania”

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować położenie ludności w okupowanej Europie Zachodniej i Europie Wschodniej
- wymienić widoczne na wschodzie Europy przejawy walki z okupantem i współpracy z nim podczas

eksterminacja, obóz zagłady, Szoah (Holokaust)

Uczeń potrafi:

- wymienić widoczne na zachodzie Europy przejawy walki z okupantem i współpracy z nim podczas wojny

- pojęcie: Porajmos
- na czym polegało tzw. „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”

Uczeń potrafi:

- przedstawić politykę nazistów wobec ludności żydowskiej w pierwszym okresie wojny

Uczeń rozumie:

- pojęcie: rząd kolaboracyjny

Uczeń potrafi:

- dostrzec różnice w położeniu ludności w okupowanej Europie Zachodniej i Wschodniej
- wyjaśnić, jak funkcjonowała machina zagłady Żydów stworzona przez Niemców

Uczeń potrafi:

- opisać politykę Trzeciej Rzeszy na ziemiach okupowanych
- przedstawić przebieg powstania w getcie warszawskim

wojny

- opowiedzieć o zagładzie Romów

Wielka koalicja

Uczeń zna:

- datę: 7 XII 1941

Uczeń rozumie:

- pojęcie: wielka koalicja

Uczeń potrafi:

- wymienić najważniejsze państwa wchodzące w skład wielkiej koalicji

Uczeń zna:

- ramy chronologiczne bitwy o Atlantyk

Uczeń rozumie:

- pojęcia: bitwa o Atlantyk, konwój, „wilcze stado”, U-Boot
- znaczenie japońskiego ataku na Pearl Harbor dla przebiegu II wojny światowej

Uczeń potrafi:

- wskazać na mapie miejsca przełomowych walk na froncie wschodnim

Uczeń zna:

- datę: II 1943

Uczeń rozumie:

- pojęcie: blokada Leningradu
- znaczenie bitwy o Atlantyk dla przebiegu II wojny światowej
- znaczenie walk pod Leningradem, Stalingradem i Kurskiem dla przebiegu II wojny światowej

Uczeń potrafi:

- opisać wygląd U-Boota

Uczeń zna:

- okoliczności zawiązania wielkiej koalicji

Uczeń potrafi:

- przedstawić przebieg działań zbrojnych na froncie wschodnim

Uczeń potrafi:

- przedstawić najważniejsze informacje dotyczące przebiegu bitwy o Atlantyk

6. Zwycięstwo aliantów

Uczeń zna:

- daty: 6 VI 1944, 8 V 1945, 6 VIII

i 9 VIII 1945, 2 IX 1945

Uczeń rozumie:

- pojęcie: bezwarunkowa kapitulacja

Uczeń potrafi:

- wskazać Monte Cassino na mapie
- wyjaśnić, dlaczego Amerykanie zdecydowali się zrzucić bomby atomowe na Japonię

Uczeń zna:

- czynniki, które zadecydowały o klęsce Trzeciej Rzeszy

Uczeń rozumie:

- pojęcie: kamikadze
- znaczenie lądowania aliantów w Normandii dla dalszych działań zbrojnych w Europie

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić okoliczności, w jakich doszło do klęski Trzeciej Rzeszy
- dostrzec konsekwencje użycia broni atomowej

Uczeń zna:

- daty: IX 1943, V 1944

Uczeń rozumie:

- pojęcia: desant, „żabie skoki”
- znaczenie zwycięstwa w bitwie pod Monte Cassino dla dalszych działań zbrojnych w Europie

Uczeń potrafi:

- przedstawić przebieg walk pod Monte Cassino

Uczeń potrafi:

- wyrazić opinię na temat decyzji o wykorzystaniu broni atomowej
- przedstawić wydarzenia na froncie zachodnim w 1944 r.

Uczeń potrafi:

- przedstawić przebieg walk we Włoszech
- przedstawić przebieg działań zbrojnych w Azji w latach 1941–1945

7. Decyzje wielkich mocarstw

Uczeń zna:

- postać: Franklina Delano Roosevelta

Uczeń rozumie:

- pojęcie: wielka trójka

Uczeń potrafi:

- wskazać państwa, które poniosły największe straty osobowe podczas II wojny światowej

Uczeń zna:

- najważniejsze cele polityki wielkich mocarstw uczestniczących w II wojnie światowej

Uczeń rozumie:

- pojęcie: Karta atlantycka

Uczeń potrafi:

- dostrzec sprzeczność interesów aliantów
- przedstawić skutki militarne, społeczne i gospodarcze II wojny światowej

Uczeń zna:

- daty: VIII 1941, XI – XII 1943, II 1945

- postanowienia Karty atlantyckiej
- postanowienia konferencji w Teheranie i konferencji jałtańskiej
- cele konferencji jałtańskiej

Uczeń potrafi:

- przedstawić okoliczności, w jakich doszło do konferencji w Jałcie

Uczeń potrafi:

- przedstawić założenia polityki przywódców ZSRR i Stanów Zjednoczonych
- przedstawić okoliczności, w jakich doszło do podpisania Karty Atlantyckiej i konferencji w Teheranie

Uczeń rozumie:

- znaczenie decyzji podjętych na konferencji jałtańskiej dla losów państw i narodów Europy Wschodniej

8. Polska
pod okupacją

Uczeń zna:

- miejsca największych kaźni narodu polskiego

Uczeń rozumie:

- pojęcia: Generalne Gubernatorstwo (GG), Palmiry, „Generalny plan wschodni”

Uczeń potrafi:

- przedstawić podział ziem polskich między Trzecią Rzeszę i ZSRR po klęsce kampanii wrześniowej
- wskazać na mapie miejsca największych kaźni narodu polskiego i żydowskiego

Uczeń zna:

- postacie: Ireny Sendler, Jana i Antoniny Żabińskich

Uczeń rozumie:

- cele niemieckiej i radzieckiej polityki na podbitych ziemiach polskich
- różnicę między obozem koncentracyjnym a zagłady

Uczeń potrafi:

- przedstawić różne postawy społeczeństwa polskiego wobec Holokaustu

Uczeń zna:

- daty: IV 1940, VI 1940, 1942, 1940, 1941

Uczeń rozumie:

- pojęcia: „Żegota”, szmuglowanie, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, sowietyzacja, deportacja

Uczeń potrafi:

- przedstawić działalność nazistów w byłym niemieckim nazistowskim obozie koncentracyjnym i zagłady Auschwitz-Birkenau

Uczeń zna:

- postać: Czesławy Kwoki

Uczeń potrafi:

- przedstawić różne formy represji stosowanych wobec narodu polskiego na ziemiach wcielonych do Trzeciej Rzeszy, w Generalny Gubernatorstwie oraz na ziemiach okupowanych przez ZSRR
- opowiedzieć o działalności Polaków ratujących Żydów podczas okupacji

Uczeń potrafi:

- ocenić politykę Hitlera i Stalina wobec narodu polskiego

9. Rząd londyński i
Polskie Państwo
Podziemne

Uczeń zna:

- datę: 17/18 IX 1939
- postać: Władysława Sikorskiego

Uczeń rozumie:

- pojęcia: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, rząd londyński, Polskie Państwo Podziemne

Uczeń potrafi:

- wskazać na mapie siedziby polskiego rządu na wychodźstwie
- wymienić różne przejawy działalności Polskiego Państwa Podziemnego w czasie II wojny światowej

Uczeń zna:

- datę: IV 1943
- postaci: Władysława Raczkiewicza, Władysława Andersa
- główne tezy polskiej polityki zagranicznej
- nazwy politycznych i wojskowych organizacji wchodzących w skład Polskiego Państwa Podziemnego działających w kraju i na emigracji

Uczeń rozumie:

- pojęcia: tajne komplety, mały sabotaż, dywersja
- związek między odkryciem grobów w Katyniu a zerwaniem stosunków dyplomatycznych między rządem londyńskim a ZSRR

Uczeń zna:

- daty: XI 1939, VI 1940, VII 1941, I 1942, II 1942, 1943
- postanowienia układu Sikorski–Majski

Uczeń rozumie:

- pojęcie: układ Sikorski–Majski

Uczeń potrafi:

- przedstawić oko-

liczności uformowania się polskiego rządu na wychodźstwie oraz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie

- przedstawić okoliczności, w jakich doszło do podpisania układu Sikorski–Majski
- opowiedzieć o okolicznościach odkrycia masowych grobów w Katyniu
- scharakteryzować różne przejawy działalności Polskiego Państwa Podziemnego w czasie II wojny światowej

Uczeń zna:

- nazwy politycznych organizacji należących do lewicy komunistycznej

Uczeń rozumie:

- pojęcie: państwo satelickie

Uczeń potrafi:

- opowiedzieć o realizacji postanowień układu Sikorski–Majski
- przedstawić organizację Polskiego Państwa Podziemnego w okresie II wojny światowej
- przedstawić działalność zbrojną Armii Krajowej

Uczeń potrafi:

- dostrzec czynniki, które miały wpływ na zmianę stanowiska Stalina wobec rządu londyńskiego
- scharakteryzować plany Stalina wobec Polski

10. Postanie
warszawskie

Uczeń zna:

- daty: 1 VIII 1944, 2 X 1944
- postać: Stanisława Mikołajczyka

Uczeń rozumie:

- pojęcie: godzina „W”

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić przyczyny podjęcia decyzji o wybuchu powstania w

Uczeń zna:

- cele akcji „Burza”
- cele powstania warszawskiego

Uczeń rozumie:

- pojęcie: akcja „Burza”
- przyczyny niepowodzenia akcji „Burza”
- przyczyny klęski powstania

Uczeń zna:

- daty: 12/13 X 1943, 1944, 3/4 I 1944
- postaci: Kazimierza Sosnkowskiego, Tadeusza Komorowskiego „Bora”

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić okoliczności powstania planu akcji „Burza”

Uczeń zna:

- nazwy wojskowych organizacji należących do lewicy komunistycznej

Uczeń potrafi:

- opowiedzieć o przebiegu akcji „Burza”
- opowiedzieć o przebiegu powstania warszawskiego
- podać argumenty

Uczeń potrafi:

- przedstawić proces formowania polskich sił zbrojnych podporządkowanych lewicy komunistycznej
- ocenić decyzję o wybuchu powstania

Warszawie

warszawskiego

Uczeń potrafi:

- określić stosunek sił Niemców i Polaków przed wybuchem powstania
- przedstawić skutki powstania warszawskiego

- przedstawić stosunek Stalina oraz aliantów zachodnich do powstania

przemawiające za decyzją o wybuchu powstania i przeciw tej decyzji

11. Sprawa polska w czasie II wojny światowej

Uczeń zna:

- miejsca i daty najważniejszych bitew z udziałem wojsk polskich
- decyzje konferencji teherańskiej i jałtańskiej w sprawie Polski

Uczeń rozumie:

- pojęcie: zbrodnia wołyńska

Uczeń potrafi:

- wskazać na mapie szlaki wędrówek polskich oddziałów i miejsca bitew z ich udziałem

Uczeń zna:

- daty: 21/22 VII 1944, 31 XII 1944

Uczeń rozumie:

- pojęcia: Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego (PKWN), *Manifest PKWN*, Rząd Tymczasowy Rzeczypospolitej Polskiej
- dlaczego doszło do zbrodni wołyńskiej

Uczeń potrafi:

- przedstawić straty poniesione przez Polaków podczas zbrodni wołyńskiej

Uczeń zna:

- daty: 1943–1944, 1943, 1 I 1944, II 1945
- poglądy Stalina i Churchilla na sprawę polską

Uczeń rozumie:

- pojęcia: Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), linia Curzona, Krajowa Rada Narodowa (KRN)

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić program polityczny lewicy komunistycznej zawarty w *Manifeście PKWN*
- scharakteryzować stosunek polityków zachodnich do sprawy polskiej

Uczeń zna:

- nazwy polskich jednostek wojskowych biorących udział w walkach na frontach II wojny światowej

Uczeń rozumie:

- wpływ decyzji wielkich mocarstw na problem suwerenności państwa polskiego

Uczeń potrafi:

- opisać reakcję Polaków na zbrodnię wołyńską
- przedstawić okoliczności zwołania konferencji w Teheranie

Uczeń potrafi:

- opowiedzieć o wysiłku zbrojnym Polaków podczas wojny
- przedstawić proces tworzenia władzy politycznej na ziemiach polskich przez lewicę komunistyczną
- wyjaśnić znaczenie decyzji konferencji jałtańskiej dla przyszłości państwa polskiego

12. Świat po II wojnie światowej

Uczeń zna:

- datę: 1947–1991
- decyzje konferencji poczdamskiej w sprawie Niemiec i Polski
- najważniejsze postanowienia Powszechnej deklaracji praw człowieka

Uczeń rozumie:

- pojęcia: Organizacja Narodów Zjednoczonych, żelazna kurtyna, zimna wojna

Uczeń potrafi:

- wskazać na mapie granicę podziału Europy (żelazną kurtynę)

Uczeń zna:

- datę: VII–VIII 1945
- strukturę ONZ

Uczeń rozumie:

- pojęcia: Zgromadzenie Ogólne ONZ, Rada Bezpieczeństwa ONZ, demokracja ludowa
- zasady funkcjonowania państw demokracji ludowej
- związek między rozpadem koalicji antyhitlerowskiej a podziałem świata na dwa antagonistyczne bloki

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić przyczyny zimnej wojny

Uczeń zna:

- daty: VI 1945, 1948, 1946, 1947

- postaci: Harry'ego Trumana, Clementa Attlee

Uczeń rozumie:

- pojęcia: denazyfikacja, sankcje, prawo weta, nacjonalizacja, doktryna Trumana, plan Marshalla

Uczeń potrafi:

- przedstawić okoliczności zwołania konferencji w Poczdamie
- przedstawić zasady doktryny Trumana
- wyjaśnić, na czym polegał plan Marshalla

Uczeń zna:

- bilans II wojny światowej

Uczeń rozumie:

- zasady funkcjonowania państw demokracji ludowej

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić okoliczności narodzin ONZ
- scharakteryzować cele powołania ONZ oraz jej rolę
- wskazać na mapie zdobycze terytorialne ZSRR

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować społeczne, gospodarcze i kulturowe skutki II wojny światowej
- scharakteryzować wpływ doktryny Trumana na sytuację w powojennym świecie

13. Podzielone Niemcy

Uczeń zna:

- nazwy bloków polityczno-

-militarnych powstałych na Wschodzie i na Zachodzie

Uczeń potrafi:

- wskazać najważniejsze różnice między NRD i RFN
- wskazać na mapie państwa należące do

Uczeń zna:

- daty: IX 1949, X 1949, 1949, 1955

Uczeń rozumie:

- pojęcie: blokada Berlina

Uczeń potrafi:

- wskazać na mapie strefy okupacyjne w Niemczech
- wyjaśnić okoliczności, w jakich

Uczeń zna:

- daty: 1945–1946, 1948

- postać: Konrada Adenauera

Uczeń rozumie:

- pojęcie: procesy norymberskie
- przyczyny utworzenia NATO i Układu Warszawskiego

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować przyczyny oraz przejawy

Uczeń zna:

- nazwiska głównych polityków nazistowskich oskarżonych w procesach norymberskich

Uczeń rozumie:

- znaczenie procesów norymberskich

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić kontrowersje związane z procesami w Norymberdze i przedstawić ich następstwa

NATO i Układu
Warszawskiego

doszło do blokady
Berlina i wyjaśnić jej
następstwa

polityki zimnowojennej w
Niemczech
 przedstawić okoliczności
ukształtowania się NATO i
Układu Warszawskiego
 scharakteryzować
organizację i cele istnienia
NATO i Układu
Warszawskiego

sytuację polityczną i
gospodarczą w
powojennych
Niemczech
 przedstawić proces
powstania dwóch
państw niemieckich

Na Zachodzie
i za żelazną
kurtyną

Uczeń zna:
 daty: 1956, 1968
 postać: Nikity
Chruszczowa
 państwa
założycielskie EWWiS
 cechy stalinizmu

Uczeń rozumie:
 pojęcia: EWWiS,
mur berliński, Praska
Wiosna
 symboliczne
znaczenie istnienia
muru berlińskiego

Uczeń zna:
 datę: 1950
 postać: Roberta
Schumana
 treść tajnego referatu
Chruszczowa

Uczeń rozumie:
 pojęcia: plan
Schumana, RWPG,
gospodarka centralnie
planowana,
destalinizacja
 cele powołania
EWWiS oraz RWPG

Uczeń potrafi:
 wyjaśnić
okoliczności powstania
EWWiS i RWPG
wyjaśnić, na czym
polegała destalinizacja

Uczeń zna:
 daty: 1949, 1952, 1953,
1961
 postać: Imre Nagy'ego
 państwa
założycielskie EWWiS
Uczeń rozumie:
 pojęcia: Radio Wolna
Europa, doktryna Breżniewa
Uczeń potrafi:
 wyjaśnić wpływ zasad
funkcjonowania gospodarki
centralnie planowanej na
gospodarki państw
komunistycznych
scharakteryzować sytuację w
ZSRR po śmierci Stalina
przedstawić
okoliczności, w jakich
doszło do budowy
muru berlińskiego

Uczeń zna:
 postanowienia XX
zjazdu KPZR

Uczeń potrafi:
 przedstawić
okoliczności
wygłoszenia tajnego
referatu Chruszczowa
 scharakteryzować
sytuację panującą na
Węgrzech w okresie
stalinizmu
 przedstawić
okoliczności, w jakich
doszło do rewolucji
węgierskiej, jej
przebieg oraz
okoliczności upadku
 wyjaśnić, na czym
polegała doktryna
Breżniewa

Uczeń potrafi:
 scharakteryzować sytuację
panującą w Czechosłowacji w
okresie stalinizmu
 przedstawić okoliczności
wybuchu, przebieg i
zakończenie Praskiej Wiosny

15. Dekolonizacja po II wojnie światowej

Uczeń zna:

- przykłady procesów dekolonizacyjnych, do jakich dochodziło w przeszłości

Uczeń rozumie:

- pojęcia: dekolonizacja, neokolonializm

Uczeń potrafi:

- wskazać na mapie Indie i Pakistan
- wyjaśnić, w jaki sposób proces dekolonizacji wykorzystywały kraje Zachodu i Wschodu

Uczeń rozumie:

- pojęcia: apartheid, globalna Północ, globalne Południe
- przyczyny procesu dekolonizacji

Uczeń potrafi:

- wskazać na mapie zmiany terytorialne, które nastąpiły w Afryce w wyniku rozpadu systemu kolonialnego
- wskazać na mapie linię podziału świata na globalną Północ i globalne Południe
- przedstawić skutki procesu dekolonizacji

Uczeń zna:

- daty: 1947, 1960
- postaci: Mahatmy Gandhiego, Nelsona Mandeli

Uczeń rozumie:

- pojęcia: Indochiny Francuskie, Trzeci Świat
- przyczyny konfliktu między Indiami a Pakistanem

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować proces dekolonizacji po II wojnie światowej
- wskazać na mapie Indochiny Francuskie i państwa, które powstały po ich rozpadzie

Uczeń potrafi:

- przedstawić proces rozpadu Imperium Brytyjskiego na przykładzie Indii oraz proces rozpadu francuskiego imperium kolonialnego na przykładzie wojny w Indochinach
- scharakteryzować politykę neokolonialną

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować proces dekolonizacji na przykładzie Afryki
- ocenić proces dekolonizacji

16. Konflikty ziemnej wojny

Uczeń zna:

- przyczyny wojny w Korei

Uczeń potrafi:

- wymienić skutki kryzysu kubańskiego
- wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny w Afganistanie

Uczeń zna:

- daty: 1950, 1953, 1957–1975, 1962, 1979–1989

Uczeń rozumie:

- przyczyny sukcesu komunistów walczących w Wietnamie

Uczeń potrafi:

- wskazać na mapie zmiany terytorialne na

Uczeń zna:

- daty: 1948, 1949
- postać: Fidela Castro

Uczeń rozumie:

- pojęcia: „bambusowa kurtyna”, Wietkong, mudżahedin

Uczeń potrafi:

- przedstawić przebieg wojny w Korei
- przedstawić okoliczności przejęcia

Uczeń potrafi:

- omówić przebieg kryzysu kubańskiego
- scharakteryzować sytuację panującą na obszarze Wietnamu
- przedstawić międzynarodową reakcję na wojnę w Wietnamie

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować sytuację polityczną panującą w Ameryce Łacińskiej w drugiej połowie XX w.
- przedstawić okoliczności wybuchu i przebieg wojny w Wietnamie

Półwyspie Koreańskim po II wojnie światowej

- przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wybuchu wojny w Korei
- wyjaśnić przyczyny klęski Związku Radzieckiego podczas wojny w Afganistanie

władzy na Kubie przez komunistów

- scharakteryzować przebieg wojny w Afganistanie

17. Konflikt na Bliskim Wschodzie

Uczeń zna:

- decyzje w sprawie Palestyny podjęte przez ONZ

Uczeń potrafi:

- wskazać na mapie podział Palestyny dokonany na mocy decyzji ONZ

Uczeń zna:

- zakres geograficzny obszaru określanego jako Bliski Wschód
- państwa uczestniczące w ataku na Izrael

Uczeń rozumie:

- pojęcia: Organizacja Wyzwolenia Palestyny, wojna sześciodniowa
- cele działalności OWP

Uczeń potrafi:

- wskazać najważniejsze skutki wojny arabsko-żydowskiej, w tym terytorialne
- wskazać na mapie zmiany terytorialne,

Uczeń zna:

- daty: 1948, 1948–1949, 1964, 1967
- postać: Jasera Arafata

Uczeń rozumie:

- pojęcia: umowa Sykes–Picot, mandat, syjonizm

Uczeń potrafi:

- przedstawić reakcje Palestyńczyków na migracje Żydów do Palestyny oraz na możliwość powstania na tym obszarze państwa żydowskiego
- scharakteryzować poglądy Palestyńczyków i Żydów na temat własnego państwa w Palestynie
- dostrzec konflikt arabsko-żydowski jako

Uczeń potrafi:

- wskazać przyczyny, które doprowadziły do powstania Izraela
- przedstawić przebieg wojny arabsko-żydowskiej w latach

1948–1949

- dostrzec wpływ wojny na relacje między Żydami a Palestyńczykami
- przedstawić okoliczności wybuchu i przebieg wojny sześciodniowej

Uczeń rozumie:

- znaczenie umowy Sykes–Picot dla relacji między Arabami a krajami zachodnimi

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować sytuację polityczną na Bliskim Wschodzie do czasów I wojny światowej
- wyjaśnić okoliczności narodzin syjonizmu
- przedstawić relacje między Palestyńczykami a Żydami w latach 60.

renatak18.
Chiny
i Japonia
po II wojnie
światowej

Uczeń zna:

- postać: Mao Zedonga (Mao

Tse-tunga)

- czas trwania i cele rewolucji kulturalnej

Uczeń rozumie:

- pojęcie: rewolucja kulturalna

Uczeń potrafi:

- wymienić skutki rewolucji kulturalnej
- przedstawić sytuację polityczną i gospodarczą Japonii po II wojnie światowej

jakie nastąpiły w
wyniku wojny
sześciodniowej

Uczeń zna:

- główne założenia „wielkiego skoku naprzód”

Uczeń rozumie:

- pojęcie: „wielki skok naprzód”

Uczeń potrafi:

- przedstawić działania podjęte z inicjatywy Mao Zedonga w ramach „wielkiego skoku naprzód”
- wyjaśnić przyczyny klęski „wielkiego skoku naprzód”

jeden z przejawów
zimnej wojny

Uczeń zna:

- daty: 1937, 1949, 1952, 1958, 1966

- postać: generała Douglasa MacArthura

- główne założenia maoizmu

Uczeń rozumie:

- pojęcia: komuny ludowe, czerwona gwardia, maoizm, rewolucja kulturalna

Uczeń potrafi:

- przedstawić przebieg wojny domowej w Chinach po zakończeniu II wojny światowej
- scharakteryzować wpływ zmian gospodarczych w Chinach na życie mieszkańców państwa
- scharakteryzować politykę USA wobec Japonii

Uczeń potrafi:

- przedstawić okoliczności powstania Chińskiej Republiki Ludowej
- scharakteryzować sytuację gospodarczą Chin w okresie rządów komunistów
- dostrzec zasadnicze różnice w rozwoju Chin i Japonii

Uczeń potrafi:

- ocenić skutki „wielkiego skoku naprzód”
- przedstawić działalność Mao Zedonga i jego zwolenników po klęsce „wielkiego skoku naprzód”
- scharakteryzować sytuację w Chinach w okresie rewolucji kulturalnej

19. Podziemie niepodległościowe

Uczeń zna:

- powody, dla których żołnierze niezłomni kontynuowali walkę zbrojną po zakończeniu wojny

Uczeń rozumie:

- pojęcia: podziemie niepodległościowe, żołnierze niezłomni (wyklęci)

Uczeń potrafi:

- przedstawić działalność żołnierzy niezłomnych

Uczeń zna:

- zarzuty stawiane przywódcom Polskiego Państwa Podziemnego podczas procesu szesnastu

Uczeń rozumie:

- pojęcie: proces szesnastu
- cele działalności NKWD w Polsce

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić, dlaczego Stalin i polscy komuniści dążyli do osłabienia Polskiego Państwa Podziemnego
- przedstawić metody walki komunistów

Uczeń zna:

- daty: 19 I 1945, 1947
- postacie: Leopolda Okulickiego, Jana Jankowskiego

Uczeń rozumie:

- pojęcia: obława augustowska, reakcja, amnestia

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować organizację komunistycznego aparatu bezpieczeństwa
- scharakteryzować straty poniesione przez naród i państwo polskie podczas II wojny światowej

Uczeń zna:

- postanowienia układu podpisanego między PKWN a ZSRR
- instytucje wchodzące w skład komunistycznego aparatu bezpieczeństwa

Uczeń rozumie:

- związek między działaniami Rosjan i polskich komunistów a decyzjami przywódców Armii Krajowej

Uczeń potrafi:

- przedstawić bilans strat poniesionych przez podziemie niepodległościowe podczas walk z władzami komunistycznymi

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować działalność NKWD na ziemiach polskich
- ocenić sens walki prowadzonej przez żołnierzy niezłomnych

20. Komuniści u władzy

Uczeń zna:

- postać: Stanisława Mikołajczyka
- decyzje w sprawie Polski podjęte na konferencji w Poczdamie
- pytania zadane podczas referendum ludowego

Uczeń rozumie:

- pojęcia: Ziemię Odzyskaną, referendum
- w jaki sposób komunistyczne władze starały się zyskać poparcie w społeczeństwie

Uczeń potrafi:

- wskazać na mapie zmiany terytorialne Polski po II wojnie światowej i porównać je z granicami przedwojennymi

Uczeń zna:

- daty: VI 1946, I 1947
- argumenty wysuwane przez Polaków wobec Ziemi Odzyskanych
- prawdziwe i sfałszowane wyniki referendum i wyborów
- wyniki wyborów sfałszowanych przez komunistów

Uczeń rozumie:

- pojęcia: repatrianci, wysiedlenie, reforma rolna
- przyczyny, które skłoniły rząd londyński do rozmów z polskimi komunistami

Uczeń potrafi:

- wymienić najważniejsze reformy przeprowadzone przez władze komunistyczne
- wskazać ideologiczne cele referendum w 1946 r.

Uczeń zna:

- daty: 31 XII 1944, VI 1945, VII – VIII 1945, 1947
- przyczynę zaproponowanych zmian granic Polski

Uczeń rozumie:

- pojęcia: Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej, akcja „Wisła”
- charakter działań władz związanych z organizacją referendum ludowego i wyborów

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować migracje ludności na ziemiach polskich po wojnie
- przedstawić politykę narodowościową nowej władzy wobec Niemców i Ukraińców

Uczeń potrafi:

- przedstawić okoliczności przejęcia władzy w Polsce przez komunistów
- przedstawić organizację i przebieg referendum ludowego oraz wyborów w 1947 r.
- scharakteryzować politykę władz komunistycznych wobec społeczeństwa

Uczeń potrafi:

- udowodnić, że przejęcie władzy przez komunistów oznaczało zniewolenie Polski

21. Stalinizm w Polsce

Uczeń zna:

- postać: Bolesława Bieruta
- zasady ustrojowe państwa polskiego sformułowane w Małej konstytucji

Uczeń rozumie:

- pojęcia: Mała konstytucja, Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, PRL

Uczeń zna:

- daty: II 1947, 1952

Uczeń rozumie:

- pojęcia: czasy stalinowskie, „wróg ludu”, socrealizm

Uczeń potrafi:

- wymienić cechy charakterystyczne sztuki i architektury czasów socjalizmu

Uczeń zna:

- daty: 1947–1949, XII 1948, 1948–1956, 1949, 1950
- główne założenia socjalistycznych planów gospodarczych

Uczeń rozumie:

- pojęcia: system monopartyjny, centralne planowanie, plan trzyletni, plan sześcioletni
- na czym polegały przejawy zależności Polski od ZSRR
- przyczyny prześladowania członków PSL przez komunistów

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować funkcjonowanie gospodarki w czasach stalinowskich
- dostrzec i ocenić wpływ polityki na różne dziedziny życia społecznego

Uczeń rozumie:

- pojęcia: Zjednoczone Stronnictwo Ludowe, Państwowe Gospodarstwa Rolne, awans społeczny

Uczeń potrafi:

- przedstawić budowanie podstaw ekonomicznych socjalizmu
- przedstawić wpływ funkcjonowania gospodarki centralnie planowanej na życie przeciętnego mieszkańca Polski
- scharakteryzować ustrój państwa polskiego po 1947 r. oraz ustrój PRL na mocy konstytucji z 1952 r.

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować proces konsolidacji władzy przez komunistów

22. Od stalinizmu do małej stabilizacji

Uczeń zna:

- daty: VI 1956, X 1956
- postaci: Stefana Wyszyńskiego, Władysława Gomułki
- ramy chronologiczne małej stabilizacji

Uczeń rozumie:

- pojęcia: poznański Czerwiec, polski Październik, mała stabilizacja

Uczeń potrafi:

- przedstawić genezę wydarzeń czerwcowych w Poznaniu
- przedstawić genezę polskiego Października
- wyjaśnić, dlaczego okres rządów Władysława Gomułki jest nazywany małą stabilizacją

Uczeń zna:

- treść orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich

Uczeń rozumie:

- pojęcia: odwilż, destalinizacja

Uczeń potrafi:

- podać przyczyny złagodzenia stalinowskiego terroru
- przedstawić stanowisko i działania władz wobec robotników strajkujących w Poznaniu
- wskazać główne problemy państwa polskiego za rządów Władysława Gomułki

Uczeń zna:

- daty: 1948, 1953, 1965, 1970

Uczeń rozumie:

- pojęcia: księża patrioci, KC PZPR

Uczeń potrafi:

- przedstawić przebieg wydarzeń czerwcowych w Poznaniu
- przedstawić przebieg polskiego Października
- wyjaśnić okoliczności, w jakich doszło do wydania orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich

Uczeń zna:

- znaczenie słów: *non possumus*

Uczeń rozumie:

- znaczenie wydania orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich oraz układu o uznaniu granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej

Uczeń potrafi:

- przedstawić działania władz zmierzające do usunięcia wpływów Kościoła w Polsce
- wyjaśnić stanowisko władz ZSRR wobec wydarzeń w Polsce
- scharakteryzować przemiany polityczno-społeczne w Polsce w latach 1957–1970

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować relacje państwo – Kościół w okresie stalinowskim
- ocenić różne postawy Polaków wobec orędzia z 1965 r.
- ocenić funkcjonowanie ustroju komunistycznego i jego zdolność do reformy

23. Od Gomułki do Gierka

Uczeń zna:

- daty: III 1968, XII 1970, VI 1976
- postaci: Edwarda Gierka, Jacka Kuronia
- cele opozycji PRL

Uczeń rozumie:

- pojęcia: Marzec 1968, Grudzień 1970

Uczeń potrafi:

- przedstawić przyczyny wystąpień marcowych 1968 r.
- przedstawić przyczyny wydarzeń grudniowych 1970 r.
- przedstawić okoliczności wydarzeń Czerwca '76

Uczeń rozumie:

- pojęcia: ZOMO, propaganda sukcesu, Komitet Obrony Robotników (KOR)
- potrzebę powstania opozycji demokratycznej

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić okoliczności przejęcia władzy przez Edwarda Gierka

Uczeń zna:

- datę: IX 1976

Uczeń rozumie:

- pojęcie: pułapka kredytowa
- przyczyny antysemickiej kampanii w PRL po wydarzeniach Marca 1968

Uczeń potrafi:

- przedstawić przebieg i skutki wystąpień marcowych 1968 r.
- przedstawić przebieg wydarzeń grudniowych 1970 r.
- przedstawić przebieg wydarzeń Czerwca '76

Uczeń rozumie:

- pojęcia: „walka z syjonizmem, tzw. partyzanci

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować działania władz podjęte po wydarzeniach Marca 1968

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować i ocenić przemiany gospodarcze czasów Gierka
- wyjaśnić wpływ wydarzeń czerwcowych 1976 r. na ukształtowanie się i działalność demokratycznej opozycji polskiej inteligencji

24. „Solidarność”

Uczeń zna:

- datę: 31 VIII 1980
- postaci: Jana Pawła II (Karola Wojtyły), Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz
- najważniejsze postulaty sformułowane przez MKS

Uczeń rozumie:

- pojęcia: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), 21 postulatów, porozumienia sierpniowe, NSZZ „Solidarność”
- znaczenie powstania NSZZ „Solidarność”

Uczeń zna:

- daty: 1978, VIII 1980

Uczeń rozumie:

- moralną, społeczną i polityczną wymowę pojęcia *solidarność*

Uczeń potrafi:

- przedstawić sytuację gospodarczą Polski w 1980 r.
- wskazać różnice między wystąpieniem robotniczym z sierpnia 1980 r. a wcześniejszymi wystąpieniami

Uczeń zna:

- daty: 1977, 1979
- wybitnych przedstawicieli kultury polskiej epoki Gomułki i Gierka
- formy działań podejmowanych przez opozycję demokratyczną w epoce Gierka

Uczeń rozumie:

- pojęcie: KSS KOR
- rolę, jaką kulturze przypisywała władza komunistyczna

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić przyczyny rozczarowania społeczeństwa rządami Edwarda Gierka
- przedstawić okoliczności i skutki wybuchu niezadowolenia społecznego w sierpniu 1980 r.
- opisać okoliczności powstania NSZZ „Solidarność”

Uczeń zna:

- okoliczności wyboru Karola Wojtyły na papieża

Uczeń rozumie:

- wpływ wyboru papieża Polaka na powolny upadek systemu komunistycznego w Polsce

Uczeń potrafi:

- opowiedzieć o dokonaniach przedstawicieli polskiej kultury w kraju i na emigracji
- przedstawić reakcję ZSRR na działalność „Solidarności”
- scharakteryzować politykę władz komunistycznych wobec „Solidarności”

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić, jaki wpływ na społeczeństwo miała działalność KSS KOR
- omówić przygotowania władz komunistycznych do rozprawy z „Solidarnością”

25. Stan wojenny

Uczeń zna:

- datę: 13 XII 1981
- postaci: Wojciecha Jaruzelskiego, Jerzego Popiełuszki
- okoliczności wprowadzenia stanu wojennego

Uczeń rozumie:

- pojęcie: stan wojenny
- przyczyny wprowadzenia stanu wojennego

Uczeń potrafi:

- opowiedzieć o wydarzeniach w kopalni „Wujek”
- wymienić metody represji stosowanych przez władze

Uczeń zna:

- okoliczności wprowadzenia stanu wojennego

Uczeń rozumie:

- pojęcie: podziemie

Uczeń potrafi:

- wymienić ograniczenia nałożone na obywateli podczas stanu wojennego
- podać przykłady oporu społeczeństwa wobec władz w czasie stanu wojennego

Uczeń zna:

- daty: 1983, 1984
- okoliczności wprowadzenia stanu wojennego
- przykłady działań podejmowanych przez podziemną „Solidarność”

Uczeń rozumie:

- pojęcie: „długi marsz”
- dlaczego władze zdecydowały się znieść stan wojenny

Uczeń potrafi:

- przedstawić działania władz podjęte w ramach wprowadzenia stanu wojennego
- wyjaśnić, w czym przejawiało się funkcjonowanie stanu wojennego

Uczeń rozumie:

- dlaczego podziemna „Solidarność” nie dążyła do konfrontacji siłowej z władzą

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić, dlaczego działacze „Solidarności” zdecydowali się na kontynuowanie oporu wobec władz
- przedstawić różne postawy społeczeństwa polskiego wobec stanu wojennego
- wyjaśnić okoliczności śmierci księdza Jerzego Popiełuszki

Uczeń potrafi:

- podjąć próbę oceny decyzji o wprowadzeniu stanu wojennego

26. Upadek PRL

Uczeń zna:

- daty: II–IV 1989, VI 1989
- postać: Michaiła Gorbaczowa
- główne postanowienia obrad okrągłego stołu

Uczeń rozumie:

- pojęcia: rozmowy okrągłego stołu, porozumienia okrągłego stołu, Jesień Narodów, III Rzeczpospolita

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić, jak doszło do powstania rządu Tadeusza Mazowieckiego

Uczeń zna:

- przyczyny, które skłoniły komunistów do podjęcia rozmów z opozycją
- najważniejszych uczestników obrad okrągłego stołu
- wyniki pierwszych częściowo wolnych wyborów do sejm i senatu

Uczeń potrafi:

- wymienić decyzje podjęte przez sejm w XII 1989 r.

Uczeń zna:

- daty: 1983, 1988, XII 1989

Uczeń rozumie:

- pojęcie: „Gazeta Wyborcza”
- znaczenie obrad okrągłego stołu

Uczeń potrafi:

- przedstawić sytuację polityczną w Polsce w latach 1983–1989
- opisać działania podjęte przez „Solidarność” w ramach kampanii przed wyborami w 1989 r.

Uczeń rozumie:

- znaczenie decyzji o wyborze do rozmów stołu w kształcie okręgu

Uczeń potrafi:

- przedstawić okoliczności, w jakich doszło od rozmów okrągłego stołu
- scharakteryzować i ocenić postanowienia okrągłego stołu
- ocenić znaczenie decyzji podjętych przez sejm w XII 1989 r.

Uczeń potrafi:

- przedstawić proces upadku PRL
- odnieść się do różnych współczesnych opinii na temat obrad okrągłego stołu

27. Rozpad ZSRR

Uczeń zna:

- datę: XII 1991
- postaci: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa

Uczeń rozumie:

- pojęcia: pierestrojka, głośność
- cele wprowadzenia reform podjętych przez Michaiła Gorbaczowa

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić, jakie skutki przyniosło wprowadzenie pierestrojki i głośności

Uczeń zna:

- postać: Borysa Jelcyna
- ramy chronologiczne okresu odprężenia

Uczeń potrafi:

- wymienić działania Zachodu zmierzające do uzyskania przewagi nad Wschodem
- przedstawić okoliczności dojścia do władzy Michaiła Gorbaczowa
- wskazać na mapie państwa powstałe w wyniku rozpadu ZSRR

Uczeń zna:

- daty: 1985, 1986, 1990
- główne przyczyny słabości ZSRR w latach 80.

Uczeń rozumie:

- pojęcia: wyścig zbrojeń, porozumienie białowieskie, Federacja Rosyjska

Uczeń potrafi:

- przedstawić okoliczności, w jakich doszło do zakończenia okresu odprężenia
- scharakteryzować plany reformatorskie Michaiła Gorbaczowa
- przedstawić okoliczności katastrofy w elektrowni atomowej w Czarnobylu i jej wpływ na relacje między społeczeństwem a władzą
- wyjaśnić, jak doszło do podpisania porozumienia białowieskiego

Uczeń zna:

- przyczyny, które doprowadziły do odprężenia w relacjach między Wschodem a Zachodem
- postanowienia porozumienia białowieskiego

Uczeń rozumie:

- w czym przejawiał się rozdźwięk między zamierzeniami reformatorskimi Gorbaczowa a ich realnymi skutkami
- znaczenie rozpadu ZSRR dla dalszych losów politycznych świata

Uczeń potrafi:

- przedstawić okoliczności wystąpienia Litwy z ZSRR
- scharakteryzować sytuację polityczną w ZSRR w 1990 r.

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować relacje między Wschodem a Zachodem po zakończeniu II wojny światowej
- scharakteryzować funkcjonowanie ustroju komunistycznego na przykładzie ZSRR

28. Jesień Narodów

Uczeń zna:

nazwy państw, w których doszło do procesów określanych jako Jesień Narodów

Uczeń rozumie:

pojęcie: Jesień Narodów (Jesień Ludów)

Uczeń potrafi:

wskazać na mapie zmiany terytorialne do jakich doszło na przełomie 1989 i 1990 r.

Uczeń zna:

datę: X 1990
 postacie: Vaclava Havla, Helmuta Kohla

Uczeń rozumie:

pojęcie: aksamitna rewolucja

Uczeń potrafi:

wskazać różnice w sposobie przejmowania władzy przez demokratyczną opozycję w różnych krajach Europy Środkowo-Wschodniej

Uczeń zna:

daty: 1991,1993
 pojęcie: Konferencja dwa plus cztery
 czynniki, które przyczyniły się do osłabienia zależności komunistycznych państw Europy Środkowo-Wschodniej od ZSRR
 postanowienia Konferencji dwa plus cztery

Uczeń potrafi:

scharakteryzować sytuację polityczną w Europie Środkowo-

-Wschodniej w 1989 r.

przedstawić proces jednoczenia Niemiec
 określić charakter zmian politycznych w ramach Jesieni Narodów

Uczeń rozumie:

pojęcia: obrady trójkątnego stołu, Karta 77
 znaczenie zmian, do jakich doszło w Europie Środkowo-

-Wschodniej w wyniku Jesieni Narodów

Uczeń potrafi:

przedstawić przebieg Jesieni Narodów w krajach Europy Środkowo-

-Wschodniej

ocenić znaczenie Jesieni Narodów dla mieszkańców Europy

Uczeń potrafi:

dostrzec polityczne implikacje związane ze zjednoczeniem Niemiec
 ocenić rolę Helmuta Kohla w procesie jednoczenia Niemiec

29. Chiny
mocarstwem

Uczeń zna:

- główne problemy współczesnych Chin

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić przyczyny masakry na placu Bramy Niebiańskiego Spokoju (Tiananmen)

Uczeń zna:

- postać: Deng Xiaopinga

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić przyczyny i przedstawić skalę problemów współczesnych Chin

Uczeń zna:

- daty: 1976, 1978, VI 1989

Uczeń rozumie:

- pojęcie: socjalistyczna gospodarka wolnorynkowa
- na czym polega socjalizm o chińskiej specyfice

Uczeń potrafi:

- przedstawić okoliczności dojścia do władzy Deng Xiaopinga
- opisać sytuację w Chinach po masakrze na placu Tiananmen
- scharakteryzować zmiany gospodarcze, jakim podlegały Chiny po 1990 r.

Uczeń zna:

- ugrupowania rywalizujące o władzę po śmierci Mao Zedonga
- najważniejsze skutki reform dokonanych za rządów Deng Xiaopinga

Uczeń rozumie:

- różnice między skalą zmian oferowanych przez władzę a oczekiwaniami społeczeństwa

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować program polityczny i gospodarczy Deng Xiaopinga
- porównać Chiny za rządów Mao Zedonga i Chiny Deng Xiaopinga
- przedstawić przebieg wydarzeń na placu Tiananmen

Uczeń potrafi:

- dostrzec etyczne problemy wynikające ze współpracy politycznej i ekonomicznej między państwami demokratycznymi a Chinami
- wypowiadać się na temat kierunku rozwoju współczesnych Chin

30. Bliski Wschód
na przełomie XX i
XXI wieku

Uczeń zna:

- datę: 11 IX 2001

Uczeń rozumie:

- pojęcia: islamizm (fundamentalizm islamski), terroryzm
- motywy postępowania islamistów i terrorystów

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić przyczyny narodzin ideologii islamizmu
- przedstawić okoliczności, w jakich doszło do zamachu w USA w 2001 r.

Uczeń zna:

- czas trwania wojny w Afganistanie i wojen w Iraku

Uczeń rozumie:

- pojęcia: Al-Kaida, Autonomia Palestyńska

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić przyczyny niepowodzenia panarabizmu
- wskazać na mapie zasięg Autonomii Palestyńskiej

Uczeń zna:

- daty: 1987–1991, 1990, 1991, 1993, 1994, 2000–2005, 2001, 2003

- postacie: Osamy bin Ladena, George’a Busha, Saddama Husajna
- warunki porozumienia podpisanego między OWP i Izraelem

Uczeń rozumie:

- pojęcia: wojna z terroryzmem, broń masowego rażenia, Kurdowie
- dlaczego porozumienie o utworzeniu Autonomii Palestyńskiej nie zakończyło konfliktu arabsko-izraelskiego

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić okoliczności, w jakich doszło do porozumienia Palestyńczyków z Izraelem

Uczeń zna:

- okoliczności i przyczyny narodzin ideologii panarabizmu

Uczeń rozumie:

- pojęcia: panarabizm, pierwsza intifada, druga intifada

Uczeń potrafi:

- przedstawić okoliczności dojścia do władzy islamistów w Iranie i Afganistanie
- scharakteryzować wojnę z terroryzmem
- dostrzec różne aspekty wojny z terroryzmem prowadzonej przez kraje Zachodu
- ocenić przyczyny konfliktów targających współczesnym światem arabskim
- scharakteryzować współczesne relacje między Arabami a Żydami

Uczeń potrafi:

- przedstawić przyczyny, przebieg i skutki wojny w Afganistanie oraz pierwszej i drugiej wojny w Iraku
- określić wpływ wojny z terroryzmem na państwa i społeczeństwa krajów arabskich i krajów zachodnich
- ocenić wojnę z terroryzmem pod względem jej efektów

31. Integracja europejska

Uczeń zna:

- datę: 2004
- nazwy kolejnych organizacji utworzonych w ramach procesu integracji europejskiej
- państwa przystępujące do wspólnot europejskich w kolejnych etapach integracji
- filary Unii Europejskiej

Uczeń potrafi:

- wymienić główne przyczyny integracji europejskiej
- wskazać na mapie państwa członkowskie Unii Europejskiej

Uczeń zna:

- daty: 1952, 1957, 1993

Uczeń rozumie:

- pojęcia: Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), traktat z Maastricht (traktat o Unii Europejskiej)
- potrzebę integracji europejskiej jako sposobu rozwiązania problemów politycznych i gospodarczych Europy po II wojnie światowej

Uczeń potrafi:

- wymienić czynniki wpływające na przyspieszenie integracji europejskiej

Uczeń zna:

- daty: 1967, 1992
- argumenty zwolenników i przeciwników włączenia krajów postkomunistycznych w procesy integracyjne w Europie

Uczeń rozumie:

- pojęcia: traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom), Wspólnota Europejska (WE)
- wpływ wojen w byłej Jugosławii na przyspieszenie procesów integracyjnych na wschodzie Europy

Uczeń potrafi:

- przedstawić poglądy eurosceptyków na proces integracji oraz na Unię Europejską

Uczeń zna:

- datę: 1991–1999
- cele istnienia EWG i Euratomu

Uczeń rozumie:

- podłoże konfliktu w byłej Jugosławii

Uczeń potrafi:

- przedstawić etapy integracji europejskiej
- scharakteryzować konflikt w byłej Jugosławii

Uczeń potrafi:

- przedstawić okoliczności, w jakich do procesów integracyjnych zostały włączone kraje postkomunistyczne

32. Dzisiejszy świat

Uczeń rozumie:

- pojęcia: kultura masowa, globalizacja, konsumpcjonizm
- na czym polega wielobiegowość współczesnego świata

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić, na czym polega kultura masowa
- podać przykłady, w jaki sposób globalizacja wpływa na nasze życie

Uczeń zna:

- ramy chronologiczne rewolucji przemysłowej, technologicznej i naukowo-

-technologicznej

Uczeń rozumie:

- pojęcia: rewolucja technologiczna, rewolucja naukowo-

-technologiczna, społeczeństwo informacyjne, globaliści, antyglobaliści

Uczeń potrafi:

- wymienić społeczne skutki rewolucji naukowo-

-technologicznej

- wskazać najważniejsze cechy społeczeństwa informacyjnego

Uczeń zna:

- różne przejawy procesu globalizacji

Uczeń rozumie:

- pojęcie: epoka postindustrialna

Uczeń potrafi:

- wskazać najważniejsze zmiany w życiu człowieka i społeczeństwa wywołane każdą z rewolucji związanych z postępowaniem w nauce i technice
- scharakteryzować proces globalizacji w wymiarze ekonomicznym, politycznym i kulturowym

Uczeń zna:

- argumenty zwolenników i przeciwników procesu globalizacji

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować wszystkie typy rewolucji związanych z postępowaniem w nauce i technice
- scharakteryzować przemiany polityczne na świecie po upadku ZSRR

Uczeń potrafi:

- wypowiedzieć się w dyskusji na temat globalizacji
- ocenić zmiany zachodzące we współczesnym świecie

33. Polska w NATO i Unii Europejskiej

Uczeń zna:

- daty: 1999, 1 V 2004
- założenia ustrojowe państwa polskiego w myśl Małej konstytucji i Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Uczeń rozumie:

- pojęcia: „wojna na górze”, Mała konstytucja

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić, z czego wynikał konflikt wśród przedstawicieli opozycji określany jako „wojna na górze”
- wskazać Polskę na współczesnej mapie Europy

Uczeń zna:

- postać: Leszka Balcerowicza
- główne trudności III Rzeczypospolitej
- założenia polskiej polityki zagranicznej w okresie II Rzeczypospolitej i w czasach PRL

Uczeń rozumie:

- pojęcia: plan Balcerowicza, wolny rynek, Mała konstytucja, zwrot na Zachód

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić założenia planu Balcerowicza i wymienić jego skutki
- wyjaśnić, dlaczego po 1989 r. Polska zdecydowała się dokonać zwrotu na Zachód

Uczeń zna:

- daty: 1990, 1991, 1992, 1994, 1997

Uczeń rozumie:

- pojęcie: Sojusz Lewicy Demokratycznej
- społeczne skutki zmian politycznych i gospodarczych zachodzących w Polsce po 1989 r.

- znaczenie przystąpienia Polski do NATO i do Unii Europejskiej

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić, z czego wynikał szok mieszkańców Polski związany z przemianami politycznymi po 1989
- przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wyborów prezydenckich i pierwszych w pełni wolnych wyborów do sejmu i senatu
- scharakteryzować przemiany gospodarcze w Polsce po 1989 r.

Uczeń zna:

- główne elementy programów ruchów liberalnego i narodowo-

-katolickiego

Uczeń potrafi:

- przedstawić przemiany, jakie zachodziły na polskiej scenie politycznej po 1989 r.
- dostrzec wpływ konfliktów związanych z „wojną na górze” na polską scenę polityczną
- wyjaśnić, czym było uwłaszczenie nomenklatury

Uczeń potrafi:

- przedstawić ewolucję ustrojową państwa polskiego w latach 90.
- ocenić polityczne i społeczne skutki zwrotu na Zachód